GAZETA
Wielkiego Xięstwa
POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj W. Deckera i Spółki. — Redaktor: A. Wannowski.

№ 264. W Piątek dnia 11. Listopada. 1842.

Wiadomości krajowe.

Wydziały stanowe.

Posiedzenie, dnia 28. Paźdz.

Koleje żelazne. — Gwarancya prowizyi od kapitału zakładowego i możliwe powtórne podwyższenie ceny soli.

Na dzisiejszém posiedzeniu względem podanego w memoryjale 3go pytania:

»czy zgromadzenie jest tego zdania, że przyjęcie gwarancyi prowizyi od kapitału zakładowego nawet w połączeniu z koniecznem w tym razie zastrzeżeniem podwyższenia znowu zniżonéj ceny soli w ogólności życzeniom kraju odpowiada?« zdania członków zasięgnięto i wezwanie imienne w tym celu zarządzono. Nasamprzód oświadczył przezydujący Pan Minister, że gdyby tego życzyć miano, pytanie to w ten sposób zmodyfikować można, że miasto zastrzeżonego znowu podwyższenia ceny soli, też zastrzeżenie możliwéj zmiany przyrzeczonego zniżenia podatków postawione być może.

W zgromadzaniu przeważało to zdanie: iż nie będzie to życzeniem kraju, żeby ceny soli znowu kiedy zwiększać miano; każdy nadzieję zniżenia z radością przywitał a zastrzeżenie możliwego powtórnego podwyższenia téj ceny nie tylko radość tę zmniejszy, lecz wywrze nawet wpływ szkodliwy na moralne przez edykt poborowy na całym narodzie sprawione wrażenie. Życzyćby więc wypadało, aby w razie potrzeby podwyższenia podatków, to nigdy się soli nie dotyczyło, a to tém bardziéj, gdy podatek ten ubogiego w równym prawie stopniu dotyka jak i majętnego. Z drugiéj strony nie ociągano się uznać zastrzeżenia w podanym układzie, kiedy rząd zapewne tylko w razie ostateczności tego kroku się chwyci a założenie siatki kolei żelaznych tak dalece dla kraju jest pożądaném, że podwyższenie ceny soli z utratą takowéj potrzeby w porównanie iść nie może. — Przedmiot ten obszernie rozbierano, a po obradach (które my tu dla braku miejsca opuszczamy) oświadczył prezydujący minister, że wypadek nastąpionego rozbioru w tych słowach określić się da e:

»Wielu członków, co się przeciw powtórnemu podwyższeniu podatku od soli oświadczyli, zdanie swe na tém opiera, że podatek ten właśnie najbardziéj biednemu ludowi ciąży; że się zdaje, iż rząd sam z sobą się nie zgadza, kiedy właśnie na ten podatek godzi. Ale ta pozorna sprzeczność zniknie, skoro na potrzebne połączenie spraw kolei żelaznych z edyktem względem podatków się zapatrzemy. Podług rozwijanéj w memoryale zasa-

dy zniżenie podatków miało być wprawdzie nadane, ale równocześnie też służyć za gwarancyę, aby dobrodziejstwo kolei żelaznych urzeczywiścić.

Zdaje się więc stósownem w przypadku potrzeby naruszenia edyktu dotyczącego podatków, w istocie uciec się do podwyższenia zniżonego podatku, nia zaś podwyższać inny jaki nie zniżony podatek. Prócz tego obrady dzisiejsze dowiodły, jak trudną by było rzeczą, nowy podatek albo podwyższanie jakiego podatku zaprowadzać. Różne Stany prowincyalne tyle różnych podawałyby projektów, iż rząd może nie byłby w stanie oświadczenia się stanowczo za jednym pewnym.

Trzeba sobie wystawić przypadek, że przez gwarancye dla kolei żelaznych zasoby rządowe byłyby wyczerpnięte; przypuściwszy, że w tym razie nadzwyczajny jaki i nagły wydatek nastąpi, podatek od soli prawie jedyny tylko podaje środek, aby skarb natychmiast zasilić.

Jeżeli się osłabienia moralnego wrażenia sprawionego przez edykt dotyczący podatków z powodu zastrzeżenia owego obawiają i ten wpływ moralny wyżéj cenią jak materyalną korzyść, tedy obawa ta nieuzasadniona. Skoro bowiem N. Pan jawnie przed ludem swoim wystąpi i wyrzecze:

»Chcę jedno zrobić, a drugiego nie zaniechać. Mam nadzieję, że edyktu dotyczącego podatków nie będzie potrzeba naruszać, poczytuję sobie jednak za obowiązek utrzymywać skarb w kwitnącym stanie, w jakim jest obecnie, a rozumiem, że tego tylko dokażę, skoro potrzebne gwarancye z zastrzeżeniem względem zniżenia podatków połączę:

słowa te zapewne umysły zaspokoją.

Zresztą przekona się N. Pan z obrad tych z wielkiém zapewne zadowoleniem, jaką wielką wartość większość zgromadzenia zniżeniu podatku od soli przypisuje i jak niechętnie możliwość podwyższenia podatku tego przypuszcza.

W tém przekonaniu Minister gotów pytanie to tak zmodyfikować:

iż tylko możliwość podwyższenia podatku w ogólności się zastrzega,

a stósownie do życzenia drugie takie podać pysanie:

»ażali nie wypadałoby upraszać N. Pana, żeby od wspomnionego zastrzeżenia odstąpił, kiedy w razie potrzeby lud zawsze gotów będzie potrzebie téj zaradzić.«

Bliższe wyjaśnienie tego pytania odłożył Pan Minister aż do zamknięcia wolnych dyskussyi, a ponieważ czas upłynął, posiedzenie do jutra odroczono.

Wiadomości zagraniczne.

P o l s k a.

Z nad granicy Polskiéj, d. 1. Listopada.

Po zniesieniu ze strony Rossyjsko-polskiéj konwencyi kartelowéj z Prusami, osadę granicy pułki kozackie o tyle wzmocniły, że po nad całą granicą pruską od 500 do 500 kroków pikiet z 3 Kozaków ustanowiono, a co wiorsta jest oddział 18 ludzi z oficerem na czele. Jeżeliby środek ten zbieganiu wojskowych jednak zapobiédz nie mógł, tedy (tak przynajmniéj głoszą) półki aresztantów po nad granicą ustawione zostaną, aby sąsiadom przez bojaźń przed témi łotrami ująć ochoty przyjmowania ich gościnnie.

W zeszłym tygodniu majętność Czarna w Okręgu Siennickim, własność Wnego Scypiona, pożarem nawidzoną została; spłonęło wiele zabudowań; w ogólności szkody dochodzą 50 tysięcy złp. Przyczyną tego nieszczęścia chłopek, który zostawił żar użyty do rozgrzania kartofli.

F r a n c y a.

Z Paryża, dnia 2. Listopada.

Nowa poczta indyjska do Marsylii przybyć miała; rząd miał odebrać doniesienie, że sprawy Anglików w Afghanistanie pomyślniejszy wzięły obrot.

Baron Rothschild i najznakomitsi tutejsi Izraelici przesłali w dowód wdzięczności austryackiemu Konsulowi w Damaszku pyszną tabakierę złotą dyamentami wysadzaną za opiekę, którą udzielił żydom w interessie Ojca Tomasza,

A n g l i a.

Z Londynu, dnia 1. Listopada.

Jutro odbędzie się w Windsorze posiedzenie Tajnéj Rady, na którém Królowa, jak słychać, da swe zezwolenie na zamęźcie swéj wnuczki, Xiężniczki Augusty Cambridge z dziedzicznym W. Xięciem Meklemburgsko-Strelickim. Slub téj dostojnéj pary ma się zaraz po ukończeniu przygotowań odbyć. Dziś odbyła się w wydziale spraw zagranicznych rada gabinetowa, na któréj wszyscy Ministrowie obecni byli, i na któréj dzień zagajenia parlamentu oznaczono, dla podania go pod zatwiérdzenie Królowéj. Globe sądzi, że opór piérwszego Ministra przeciw uczynionemu przez Sir J. Grahama wnioskowi, aby z względu na stan kraju i podobne do prawdy zwiększenie się teraźniejszéj nędzy za nadeściem zimy, parlament jeszcze przed Bożem Narodzeniem zwołano, wypływa niezawodnie z naturalnego wstrętu Sir R. Peela, stanięcia przed parlamentem z niezmiernym niedoborym w dochodach państwa, jak to o-

stałnie sprawozdania wykryły, podczas, gdy Minister spraw wewnętrznych z łatwych do odgadnięcia powodów pragnie usprawiedliwić się jak najprędzéj z ciążącéj go odpowiedzialności za utrzymanie pokoju publicznego.

Według doniesień z Kanady, przywiezionych przez parostatek „Columbia," Sir Charles Bagot, Gubernator téj osady, zamknął posiedzenia tamecznego ciała prawodawczego d. 12. Października. Podziękował on obydwom Izbom za ich współdziałanie i liberalne przychylenie się do zapomóżek i oświadczył, iż jest zamiarem rządu, postępować na raz rozpoczętéj drodze. Parlament kanadyjski do d. 18. Listopada odroczono. Listy prywatne zapewniają, że myśląca część publiczności politykę Sir Charlesa Bagota pozornie pochwala. »Lecz, powiada Standard, byłoby to uderzającą, a może nawet zasmucającą rzeczą, gdyby téj polityki także z innéj strony ostro nie zganiono. W zagorzałém czuciu wielkich mass ludu posuwają nakoniec wszystkie cnoty i występki aż do ostateczności, a prawość, oburzająca się na samo ułaskawienie buntowników, jest naturalnie teraz w Kanadzie wielce wzburzona. Szanujemy u prawych nawet sam zbytek, widząc, że przez zbytek w prawém uczuciu narody się wznoszą i moralną atmosferę kraju swego w czystości utrzymują; zresztą uczucia takowe, zwykle się same uspakajają i do rozwagi przychodzą.«

Kobiecy związek chartystów odbył zgromadzenie w zeszłą niedzielę, na którém znowu Miss Walker główną grała rolę.

Parostatek »South Ameryka,« który dnia 1. b. m. opuścił New-Jork, przywiózł pewną liczbę wychodców znędzniałych, którzy w New Jorku nie znaleźli dla siebie roboty, gdyż tameczni robotnicy sami nie mają zatrudnienia.

Chłopak Jones, który, jak wiadomo, kilka razy potrafił się zakraść do pałacu Buckingham, i wysłany został do Ameryki, zjawił się znowu w Londynie, lecz przez policyą ujęty i na okręt »Warspits« odprowadzony został.

Portugalia.

Z Paryża, dnia 31. Października.

Niedawno temu donoszono z Lizbony, że Monsignore Capaccini, Nuncyusz Papieski, nowe od dworu swego odebrał instrukcye, ustanawiające zasady, na których układy jego z rządem portugalsk. miały być kontynuowane, aby sprawy kościelne Portugalii choć raz nareszcie załatwić. Ale nadzieja pomyślna, którą się cieszono, nie ziściła się. Przynajmniéj lizboński Nacional wyraża: »Możem z pewnością donieść, że nadzwyczajne i przesadzone roszczenia dworu Rzymskiego i uderzający w istocie sposób, którym tam na nasze bezrozumne koncessye odpowiadają, gabinet nasz nareszcie zniewoliły do zmiennia stósunku swego z kuryą Rzymską i jéj reprezentantem w Lizbonie.« — Nacional wynurza zdanie, iżby najlepiéj było, gdyby rząd wszystko w stanie dawniejszym zostawił.

Niemcy.

Z Lipska, dnia 30. Października.

I nasze miasto nie uszło w tym roku pożaru. Téj nocy pomimo dzielnego ratunku spalił się do szczętu wielki zakład młynarski, nazwany *Angermühle*, przy ulicy Frankfortskiéj.

Austrya.

Z Wiednia, dnia 20. Października.

Dziś zatknięto na szczycie wieży ś. Szczepana nowy krzyż i dwugłowego orła. Budowa tego olbrzymiego kolosu rozpoczęta w r. 1359 za panowania Xięcia Rudolfa IV., w r. 1433 pod Albertem V., późniéj Cesarzem Albertem II., została dokończoną. W r. 1514 odnowiono tę wieżę u szczytu, ale z laty takiemu podpadłą uszkodzeniu, że musiano pomyśleć o restauracyi. Jakoż w r. 1838 rozpoczęta restauracya, na dniu 20. Paźdz. r. b. doszła swojego kresu. Uroczyste poświęcenie krzyża odbył celebrujący Kanonik katedralny, Hrabia Welsersheim Jéj Ces. Mość Cesarzowa matka, Xiężniczka Salerno wraz z swoją dostojną córką, przypatrywały się z okien pałacu téj pamiętnéj dla Wiednia uroczystości. Nowy orzeł wraz z krzyżem (pierwszy waży 222. a drugi 58, razem 280 funtów) ma 10 stóp i 5 cali wysokości, a 4 stóp i 10 cali szerokości.

Multany i Wołoszczyzna.

Z Bukarestu, dnia 26. Października.

(*Dostrz. Austr.*) — Nadesłana tu z Konstantynopola sztafeta przywiozła Rossyjskiemu Generalnemu Konsulowi wiadomość, że dotychczasowy hospodar Ghika z urzędowania swego zrzucony został. Stósownie do tego Xiążę Ghika dzisiaj rano rządy w ręce oznaczonéj w organicznym regulaminie Rejencyi tymczasowéj (Kaimakamie) złożył, składającéj się z W. Bana Wołoszczyzny, Jerzego Filippesko, z W. Wornika, Theodora Wakaresko i z Wielk. Logothety Michała Kornesko. Po zwołaniu deputowanych na nadzwyczajne zgromadze nie przystąpią w sposób zgodny z przepisami regulaminu i w przeciągu przepisanego w nim czasu do wyboru nowego hospodara. Kommissarz Porty, wiozący hatyszeryf, stanął już w kwarantanie i co chwila tu spodziewany. Spokojność i porządek publiczny ani na chwilę nie zostały zakłócone. Złożony z godności Xiążę dzisiaj w południe do Siedmiogrodu się udał.

Turcya.

Z Konstantynopola, dn. 19. Października. Seraskier Mustafa Basza odebrał od Porty przeciwny rozkaz. Ma on aż do dalszych rozporządzeń w Syryi pozostać. Przyczyną tego rozporządzenia ma być już to spór między Maronitami samymi powstały, już to ta okoliczność, że Porta projektu mocarstw względem administracyi Libanu nie przyjęła.

Renegat niemiecki, który w półtora roku doszedł aż do stopnia Beja (były Kapitan Wetzlar), ożenił się właśnie z Turczynką, która mu znaczny wniosła majątek. Wesele to obchodzili Turcy z wielką okazałością.

Rozmaite wiadomości.

Z Poznania. — Dziennik Urzęd. Król. Rejencyi w Poznaniu z dn. 8. m. b. obejmuje między innémi następujące kroniki osobiste: Dotychczasowy nauczyciel przy Król. szkole imienia Ludwiki, Pan Józef Malczewski, ustanowiony nauczycielem przy tutejszém katolickiém Seminaryum nauczycielskiém; — praktyczny lekarz, chirurg i akuszer, Robert Teodor Wolff, uposadnił się w Bojanowie, powiatu Krobskiego; — w Miejskiéj Górce mieszczanin Bogumił Pech, w Mosinie mieszczanie Wilhelm Sommer, Antoni Roszkiewicz i Jan Kordylewski, a w Gostyniu mieszczanie Franciszek Czabaiski, Sylwester Ganowicz i Benjamin Schraube członkami rady miejskiéj mianowani. — Dotychczasowy z polecenia urzędujący Burmistrz Brown w Broycach stanowczo Burmistrzem tamże ustanowiony; — reskryptem J. W, Ministra wojny z d. 25. z. m. Sekretarz Intendantury Schwietzer i Assystent Sekretaryatu Brachvogel Referendaryuszami Intendentury mianowani. — Obwieszczenia tyczące się postępowania przy przewozie prochu; — cząstkowego handlu kminem włoskim; — o chorobach bydlęcych; — o wypadkach ożrebień za r. 1841; — o powstaniu nowéj posady Helenowa w pow. Poznańskim, i Kaziopola w pow. Obornickim; — doniesienie o darach pobożnych: kościół parafialny katolicki w Skalmierzycach powiatu Odolanowskiego, otrzymał następujące dary: 1) Od pani Niemojewskiéj, dziedziczki na Śliwnikach, baldakim mający wartości talarów trzydzieści, 2) od pani Karwacki z Szczypiorna sześć świec jarzęcych wartości dziewięć talarów, 3) od Zuzanny zamężnéj Majczak z Skalmierzyc firanki do obrazu N. Maryi Panny, wartości dwóch talarów, 4) od Jędrzeja Wawrzyńczaka z Skalmierzyc parę cynowych lichtarzy na ołtarz; — przy sposobności uroczystego w d. 4. Września r. b. obchodu drugiéj setnicy zaprowadzenia ewanielickiego systemu kościelnego w Jutrosinie otrzymał kościół wiele darów, między innémi od dziedzica téj majętności, Xiążęcia Jmci Czartoryskiego, parę srebrnych lichtarzy na ołtarz.

(Nadesłano.)

Do Panny Dziubińskiéj.

Nieprzetarłaś była jeszcze oczu zrana,
Kiedy skopu starego, wzięłaś za barana,
Tyle niewiadomości,
Przypisuję Jéj niewinności.

Szefler,
owczarz.

Ceny targowe w mieście Poznaniu.	Dnia 7. Listopada. 1842. r.					
	od			do		
	Tal.	sgr.	fen.	Tal.	sgr.	fen.
Pszenicy szefel	1	17	6	1	18	6
Zyta . dt.	1	5	—	1	7	6
Jęczmienia dt.	1	1	—	1	2	6
Owsa . dt.	—	22	—	—	23	—
Tatarki dt.	1	10	—	1	11	6
Grochu . dt.	1	10	—	1	11	6
Ziemiaków dt.	—	16	—	—	17	—
Siana cetnar	1	12	6	1	13	6
Słomy kopa	6	25	—	7	—	—
Masła garniec	2	2	6	2	5	—